

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بم

برنامه عملیاتی ارگونومی

بهداشت حرفه‌ای

سال ۱۳۹۸

معاونت بهداشتی

گروه بهداشت حرفه‌ای

عنوان برنامه: عملیاتی ارگونومی و کاهش اختلالات اسکلتی -عضلانی در محیط کاری و کارگاهی تحت پوشش معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی بم

مقدمه

یکی از وظایف مهم و اصلی کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در کلیه بخش های نظارتی ، دولتی و یا کارخانجات و شرکتهای و موسسات مختلف ، نظارت و بازرسی بر بهداشت محیط کار و کارگران به منظور شناسایی مخاطرات تهدید کننده سلامتی شاغلین در هر شغل و محیط کاری و ارائه راه حل های اجرایی برای کنترل و کاهش مخاطرات و ارتقای سلامت کارگران و پیشگیری از بروز بیماریها و عوارض ناتوان کننده در کارگران است .

در قوانین جاری کشور ما چه در فصل چهارم قانون کار جمهوری اسلامی ایران و چه در آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی ، تاکید خاصی بر جنبه های مختلف بازرسی و نظارت در زمینه بهداشت کار و کارگران توسط کارشناسان بهداشت کار و انجام اقدامات قانونی در جهت رفع نواقص و معایب بهداشت حرفه ای کارگاهها شده است .

لازم داشتن محیط های کار سالم و ایمن و برخورداری شاغلین از امکانات بهداشتی و رفاهی استاندارد داشتن یک نظام بازرسی جامع ، پویا و کارآمد در سیستم نظارتی بهداشت حرفه ای کشور است .

حفاظت کارگران در مقابل عوامل زیان آور شغلی و پیشگیری از بیماریها بخشی از وظایف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی را تشکیل داده است .بیماریها و عوارض ناشی از کار در اثر بی توجهی نسبت به بهداشت کارگران در محیط های کار به وجود می آید و نظارت بر این وظیفه مهم مطابق ماده ۸۵ قانون کار برعهده کارشناسان بهداشت حرفه ای است .

هدف کلی: اجرایی نمودن برنامه ها و فعالیت های ارگونومی در محیط کار به میزان ۷٪ نسبت به

سال قبل

اهداف اختصاصی:

- ارتقاء آگاهی کاردانه‌ها و کارشناسان بهداشت حرفه ای از برنامه عملیاتی
  - افزایش میزان بازرسی از خانه های بهداشت تحت پوشش مراکز
  - افزایش بازرسی بهورزان از کارگاه های فعال در روستاهای تحت پوشش
  - افزایش آگاهی کارفرمایان و کارگران از عوارض ناشی از شرایط نامناسب کاری
- استقرار نظام مند روش های ارگونومی در ادارات و کارگاهها تحت پوشش به میزان ۷٪ نسبت

به وضعیت موجود

گروه های هدف:

- بهورزان، کاردانه‌ها و کارشناسان بهداشت حرفه‌ای شاغل در شبکه بهداشتی کشور
- کارگران
- کارفرمایان

استراتژی:

- آموزش کلیه بازرسان بهداشت حرفه ای فعال در مراکز تحت پوشش
- آموزش کارگران و کارفرمایان کارگاه‌ها و کارخانجات تحت پوشش معاونت بهداشتی از طریق کارشناس مسئولان مراکز بهداشت تحت پوشش معاونت
- بازرسی مستمر از مراکز بهداشتی تحت پوشش معاونت بهداشتی
- جلب مشارکت مراجع قضایی جهت برخورد قاطع با متخلفین از قانون کار
- ابلاغ دستورالعملهای وزارت خانه به مراکز تحت پوشش

- تقویت نظارت بر فعالیتهای بخش خصوصی در ارائه خدمات مرتبط با تأمین شرایط بهداشتی مناسب در محیط کار
- نظارت، پایش و ارزشیابی در میزان دستیابی به اهداف طرح براساس برنامه های عملیاتی تدوین شده مراکز تحت پوشش معاونت

فعالیت ها:

- تدوین برنامه عملیاتی ارگونومی
- ابلاغ برنامه عملیاتی به مراکز بهداشت تحت پوشش
- ابلاغ دستورالعمل های مربوط به ارگونومی کاربردی در محیط های کاری
- برگزاری کارگاههای آموزشی جهت افزایش اطلاعات کارشناسان ستادی
- برگزاری کارگاههای آموزشی جهت کارفرمایان
- پیگیری ثبت اطلاعات بازدید در سامانه جامع بازرسی
- برگزاری کارگاههای آموزشی - توجیهی جهت کارشناسان مسؤول بهداشت حرفه ای
- انجام پیگیری ها و نظارت های لازم در خصوص کارگاههای با پست های کاری نامناسب
- جمع آوری و بررسی گزارش های آماری از مراکز

برنامه اجرایی

با توجه به اینکه عوامل زیان آور ارگونومیکی (ایستگاههای نامناسب کاری، ابزار کار نامناسب و حمل بار) در اکثر کارگاهها و کارخانجات موجود می باشد به بازرسان تاکید میشود در بازرسیها توجه بیشتری به این مسئله داشته باشند و پیگیریها برای رفع نواقص انجام گیرد

کلیه دستورالعملهای مربوطه به کارفرمایان کارخانجات بزرگ ارسال گردود تلاش جهت افزایش آگاهی آنها در رابطه با عوارض ناشی از عوامل ارگونومیکی افزایش یابد

نقاط قوت:

- برگزاری جلسات ماهیانه با رئیسان مراکز بهداشت تحت پوشش
- پیگیری بازرسان بهداشت حرفه ای جهت ثبت ارزیابی های ارگونومیک در سامانه جامع بازرسی

نقاط ضعف:

- کمبود نیروی بهداشت حرفه ای در مراکز بهداشت شهرستانها
- پراکندگی کلنگاه ها در مناطق تحت پوشش مراکز
- عدم دانش کافی بازرسان بهداشت حرفه ای در زمینه ارگونومی

فرصت ها:

- آگاهی کارفرمایان مراکز صنعتی از روند فعالیتهای بهداشت حرفه ای به خصوص مراکز صنعتی
- هماهنگی های برون سازمانی (شرکت در کارگروه سلامت فرمانداری)

تهدید ها:

- عدم همکاری مراجع قضایی با توجه به اولویت اشتغال زایی در منطقه
- عدم همکاری تعدادی از گارگاه ها با جمعیت بالای ۵۰ نفر به دلیل واقع شدن در منطقه ویژه اقتصادی
- عدم آگاهی کارفرمایان از عوامل زیان آورارگونومیک محیط کار

زمان اجرا (ماه) در سال ۹۸												شرح فعالیت	ردیف
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱		
										✓	✓	تدوین و ابلاغ برنامه عملیاتی سال ۹۸	۱
✓			✓			✓		✓				انجام بازرسی ها از مراکز تحت پوشش	۲
		✓				✓						برگزاری کارگاه های آموزشی جهت بازرسان فعال در مراکز	۳

									✓			ارسال نامه به مراکز جهت برگزاری جلسات برون بخشی با فرمانداران و مراجع قضایی	۴
					✓					✓		برگزاری جلسات درون بخشی با ریاست دانشگاه	۵
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	بازرسی از کارگاه‌های تحت پوشش	۶
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	الزام کارفرمایان کارگاه‌های واجد عوامل زیان آور ارگونومیکی در کنترل آنها	۷
✓			✓			✓			✓			تهیه گزارش سه ماه از طریق سامانه جامع بازرسی	۱۲
												جمع آوری و تدوین شاخصهای سالانه اجرای برنامه	۱۳